



## Byatts vierluik voltooid

In de October Gallery in Londen werd onlangs een receptie gehouden ter ere van de publicatie van *A Whistling Woman*, de nieuwste roman van A.S. BYATT. De auteur die zoveel beelden, kleuren en kunst in haar fictie verwerkt sloot hiermee haar ambitieuze vierluik af.

A.S. Byatt heeft een uitzonderlijk jaar achter de rug. De roman *Possession* waar ze in 1990 de prestigieuze Booker Prize voor ontving werd na tien jaar eindelijk verfilmd, de premiere vond dit najaar plaats. BBC radio maakte bovendien een bewerking van Byatts romans: in september klonk haar fictie elke dag door de Britse ether. Er is een film gemaakt over haar leven en werk die in november werd uitgezonden. En met *A Whistling Woman* is er een einde gekomen aan een enorme onderneming. De roman is het laatste deel van een vierluik. *The Virgin in the Garden* (1978), *Still Life* (1985) en *Babel Tower* (1996) gingen aan *A Whistling Woman* vooraf.

De romans in het vierluik geven een panoramisch beeld van de Britse maatschappij en de Britse geschiedenis gedurende dertig jaar (1950-1970). Aan de hand van de levens van de zussen Frederica en Stephanie beschrijft Byatt de sociale, culturele, politieke en wetenschappelijke ontwikkelingen uit die periode. Voor zover ik weet is A.S. Byatt de enige hedendaagse Britse schrijfster die aan zo'n ambitieus project is begonnen en het ook afgemaakt heeft. Nu de vier delen in hun geheel gepubliceerd zijn, wordt pas duidelijk hoe uniek het vierluik is en welke tijdsperiode

het omvat. Het kan wat dat betreft alleen vergeleken worden met Anthony Powells *Dance to the Music of Time*.

### Traumatische gebeurtenis

De ideeën voor *A Whistling Woman* dienden zich al in 1961 bij Byatt aan, het jaar dat haar eerste kind werd geboren. *The Virgin in the Garden*, het eerste deel van het vierluik, is aan hem opgedragen: *For my son Charles Byatt July 19th 1961 - July 22nd 1972*. Op zijn elfde werd haar zoon aangereden door een motor en overleed. In interviews heeft Byatt verteld dat ze niet goed over deze traumatische gebeurtenis durft te schrijven. Er bestaat overigens wel een gedicht van haar hand met de titel *Dead Boys* (Times Literary Supplement 2.12.1994). Het korte verhaal *The July Ghost* uit 1987 bevat een hartverscheurend portret van een vrouw die een zoon verloren heeft en bijna gek wordt van het absolute karakter van zijn dood. De trouwe lezer van Byatts werk weet dat moederschap een constante in haar werk is, naast de beschrijvingen van vrouwen als intellectuelen, geliefden en dochters. Ze was een van de eerste auteurs die gedetailleerd een bevalling beschreef in haar werk. Ook de tegenstrijdige emoties die het moederschap

kenmerken, zijn een onderwerp van haar fictie. In haar ontroerende speech tijdens de presentatie sprak Byatt haar twee dochters toe en herdacht ze haar zoon.

### Verdienste

Aan het einde van de receptie was Jenny Uglow, A.S. Byatts vaste redacteur bij *Chatto & Windus*, zo vriendelijk haar rol in het creatieve proces van Byatt toe te lichten. De bekende feministe en critica Germaine Greer was in 1991 nogal kritisch over de lengte van *Possession* en vond het personage Randolph Henry Ash a bore. Ze vroeg zich af waarom Byatts redacteur niet had ingegrepen. Ik legde deze vraag voor aan Jenny Uglow die ontsteld reageerde. Zover gaat haar invloed niet: 'de redacteur is alleen de eerste lezer. *The advance guard*'. Ze leest als het ware mee: als A.S. Byatt aan een roman bezig is bespreken ze de ontwikkeling van het verhaal. De voltooiing van het vierluik is Byatts eigen analytische en intellectuele verdienste, en daarmee een verdienste.

Met dank aan Ariadne van de Ven.

A.S. Byatt. *A WHISTLING WOMAN*.

Londen: Chatto & Windus, 2002. 422 blz., € 19,95

ADVERTENTIE

## Perdu Agenda Oktober

### Carte Blanche met Menno Wigman

Vrijdag 4 oktober 2002, 20:30 uur,  
entree: € 5 (met korting € 4)

### 'Blues is achteropgeraakte liefde, een botsing van klank op dichtgeslagen deuren'

Vrijdag 11 oktober, 20:30 uur, gratis

### TOEVAL in samenwerking met literair tijdschrift *Zwart Water*

Vrijdag 18 oktober, 20:30 uur, entree: gratis

### Café Cossee II

Zondag 20 oktober, 15.00 uur, entree: € 2

### 'Blues is achteropgeraakte liefde, een botsing van klank op dichtgeslagen deuren'

Zo een dichterschap zich laat etiketteren, dan is op dat van Richard Steegmans de term lyrisch van toepassing – puttend uit herinneringen, dagdromen en de verbazing over het alledaagse leven. Evenzeer laat hij zich inspireren door poëzie, beeldende kunst en muziek.

*Uitgeslagen zomers* van Richard Steegmans verschijnt als deel 4 in de Kleurenreeks van uitgeverij Perdu / Vormgeving: Anton Feddema. De uitgave kwam tot stand mede dankzij een financiële bijdrage van het Willem Kloos Fonds / 56 pagina's, prijs circa € 14,50 / ISBN 90 5188 085

Stichting Pardu Kloveniersburgwal 86,  
1012 CZ Amsterdam, 020 6276295 / 4220542  
[www.perdu.nl](http://www.perdu.nl)